

Delta

DRIEMAANDELIJKS MAGAZINE AZ DELTA

Enhanced planning

DE INTELLIGENTE KNIEROBOT

Zorgwekkend
aantal huidkankers

Innovatie
Clinical Trial Center

 az delta
academie

NUMMER 8 | JUN. - JUL. - AUG. '18

EEN MOREEL KOMPAS

Auteur: An Ravelingien

Foto: Shutterstock

MEER INFO

An Ravelingien

Ethica AZ Delta

051 23 70 87

an.ravelingien@azdelta.be

“Is het moreel verantwoord om geen moreel beraad te hebben?”.

Dat was de uitgangsvraag in een column van Carlo Leget eerder dit jaar. Niet toevallig een Nederlandse ethicus die deze vraag stelt: in ons buurland is er een traditie om systematisch en professioneel ethische vragen te stellen in de gezondheidszorg. In AZ Delta heeft de commissie medische ethiek een eigen methode ontwikkeld om moeilijke ethische casussen te bespreken: het moreel kompas. De commissie biedt de gespreksmethodiek graag aan ter ondersteuning van eerstelijnspartners.

Wat is moreel beraad?

Een moreel beraad is een methodisch gesprek over een morele vraag. In de gezondheidszorg gaat het meestal over de vraag wat we onder goede zorg verstaan voor een specifieke patiënt in een specifieke context. De zorg voor een patiënt is in veel gevallen, zeker bij een hospitalisatie, erg complex. Het gaat niet om één zorgverlener en één duidelijke zorgvraag; vaak zijn veel mensen betrokken bij de zorg en hebben ze elk zicht op slechts een deel van de noden en wensen van de patiënt. Een moreel beraad nodigt uit om de verschillende perspectieven bijeen te brengen en met elkaar in dialoog te gaan over de feiten, context, ervaringen en waarden die van belang zijn. Dat dialogisch perspectief biedt vaak nieuwe inzichten en een gedragen, meer omvattend antwoord op de noden en wensen van de patiënt.

Waarom moreel beraad?

We zijn er ons niet altijd van bewust, maar ons professioneel handelen wordt steeds geleid door allerlei waarden en normen, zeker in een context die zo moreel geladen is als die van de gezondheidszorg. Soms komen onze morele intuïties overeen met die van collega's en patiënten; soms ook helemaal niet. Onze maatschappij wordt bovendien meer divers en tegelijk steeds grijzer. Er is geen duidelijk ethisch kader waar iedereen netjes in past: patiëntgerichtheid vereist dat we oog hebben voor ieders unieke invulling van een zinvol en gezond leven. Moreel beraad verplicht ons tot een kritische reflectie over onze eigen veronderstellingen en leidt ons naar een gefundeerde afweging van behandelopties en standpunten.

Hoe aan moreel beraad doen?

Er is een grote variatie aan gespreksmethoden voor moreel beraad. Die veelheid illustreert dat casuïstiek in werkelijkheid complex is en geen simplistische aanpak of formule duldt. Hoe dan ook, een methode is slechts een middel tot het uiteindelijke doel: grondige, ethische reflectie.

De commissie medische ethiek AZ Delta koos ervoor om, vanuit achtergrondkennis van bestaande methoden, een eigen methodiek uit te werken die toepasbaar is in elke setting van de gezondheidszorg: het 'moreel kompas'. De nadruk ligt in eerste instantie op het delen van informatie over de medische toestand, sociale context en persoonlijke wensen van de patiënt. De ervaring leert ons dat het op zich al enorm normatief verhelderend is om die puzzelstukken bijeen te brengen. Dit impliceert wel enig vooronderzoek. Ook moet een moderator erover waken dat ieder zijn inbreng kan doen. Daarnaast is een belangrijke stap in het proces het definiëren van de morele vraag die zich

in de casus stelt: waar zoeken we precies een antwoord op? Zodra je met de verschillende betrokkenen de neuzen in dezelfde richting hebt, krijg je sneller zicht op de mogelijke (be)handelopties en gevolgen. De diversiteit van betrokkenen en ervaringen garandeert ook dat er een bredere waaier aan waarden en belangen ter sprake komt.

“Ons professioneel handelen wordt steeds geleid door allerlei waarden en normen.”

Concreet

Als u zelf met een ethische casus worstelt en daarover wil overleggen, kunt u contact opnemen met de ethica van AZ Delta, An Ravelingien. Zij zal met u de betrokkenen contacteren, een overleg inplannen, en het gesprek modereren. Een overleg neemt 1,5 uur in beslag. Deze dienstverlening is vrijblijvend en gratis.

BRONNEN

Leget C., **Is het moreel verantwoord om geen moreel beraad te hebben?** Zorgethiek Nu 2018; 21 februari.

Van Dartel H. & Molewijk B. (red). **In gesprek blijven over goede zorg: Overlegmethoden voor ethiek in de praktijk.** Boom, Amsterdam: 2014.